

Bijlage VMBO-GL en TL
2008

tijdvak 1

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Bronnenboekje

Staatsinrichting van Nederland

bron 1

Uit een openbare brief van iemand die zich zorgen maakt over de ontwikkelingen in de wereld op dat moment (1891):

De waarheden van onze godsdienst zijn juist heel geschikt om bazen en arbeiders met elkaar te verzoenen en samen te laten werken. Wat wij moeten doen is beide groepen herinneren aan hun wederzijdse plichten. De arbeider moet trouw zijn werk doen, zoals hij zichzelf daartoe verplicht heeft toen hij een contract sloot met zijn baas. Hij mag zijn baas of diens bezittingen geen schade toebrengen. En bij het verdedigen van zijn belangen mag de arbeider geen geweld gebruiken. Hij moet zich ook niet aansluiten bij groeperingen die op listige wijze verwachtingen wekken en beloftes doen. De bazen mogen hun arbeiders niet als slaven beschouwen. Als je werkt in loondienst, is dat geen schande. Het is een eerlijke gelegenheid om in je eigen levensonderhoud te voorzien.

Vier bronnen (bron 2 tot en met 5) over maatschappelijke stromingen aan het begin van de 20e eeuw.

bron 2

Toelichting

Onder de prent staat de tekst: Christen Jeugd ontwaakt J.C.G.O.B. roept JOU.

bron 3

Toelichting

Boven de prent staat: de Centrale

Onder de prent staat: Arbeidersverzekering en depositobank 's-Gravenhage.

bron 4

Toelichting

Onder de prent staat: Loten van de Nationale Tentoonstelling van Vrouwenarbeid à 50 Cents op het terrein en in de Depots (= verkoopplaatsen) verkrijgbaar. Eerste prijs: een juweelen sieraad ter waarde van 1000 gulden.

bron 5

Toelichting

Boven de prent staat: opbouw in Godsvertrouwen.

Onder de prent staat: R.K. Staatspartij.

bron 6

Een propagandaprent.

Op de vlag staat: Op voor het Algemeen Kiesrecht.

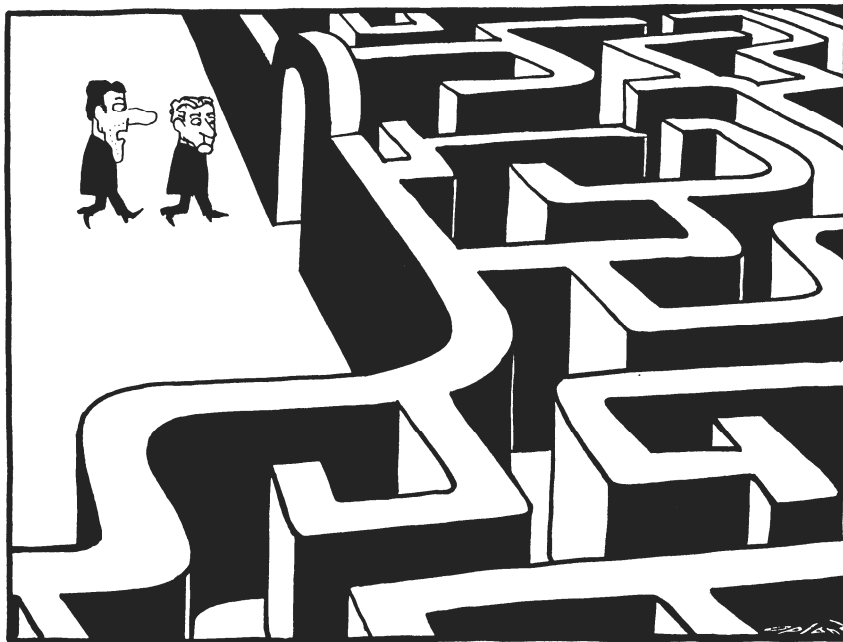
bron 7

De goede Sinterklaas deelt uit (1917).

bron 8

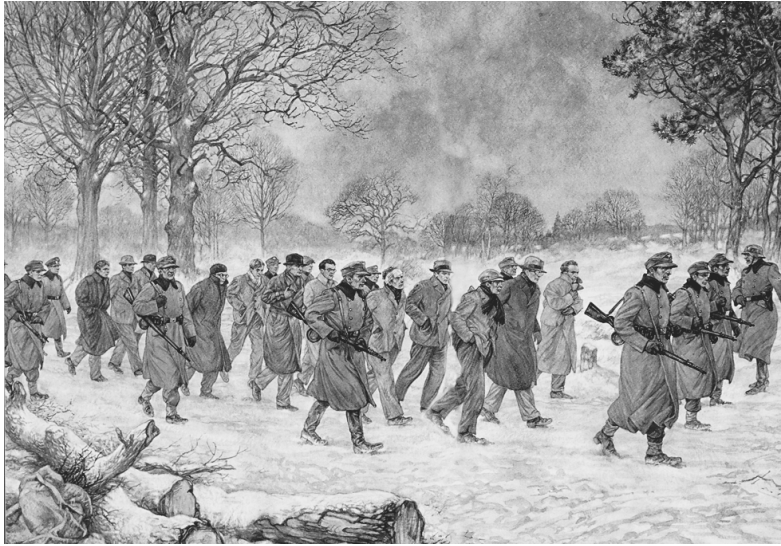
De informateurs gaan aan het werk (1981).

Vier bronnen (bron 9 tot en met 12) over de geschiedenis van de Nederlandse staatsinrichting.

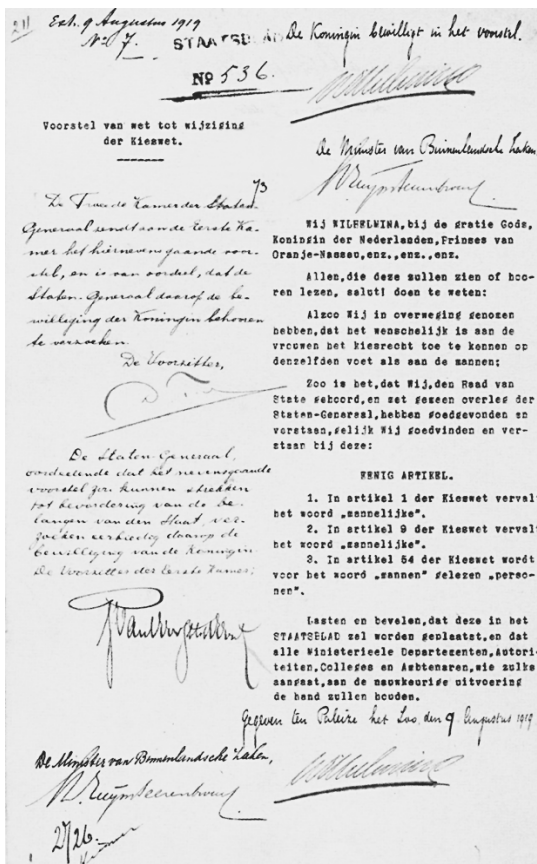
bron 9

Razzia tijdens de Duitse bezetting.

bron 10

Afronding van de wet voor algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen.

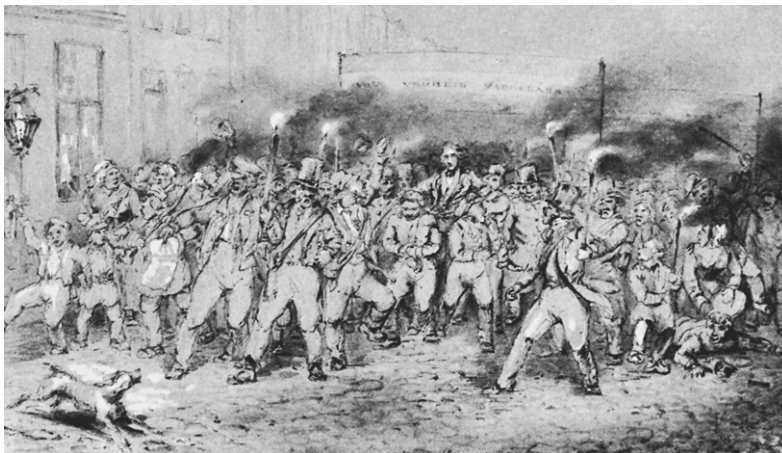
bron 11

Informatie over een referendum.

bron 12

Een betoging voor liberale hervormingen in Den Haag. De leider wordt later die dag ontvangen door koning Willem II.

bron 13

Uit een advertentie 'werken bij de provincie Noord-Holland' (2006):

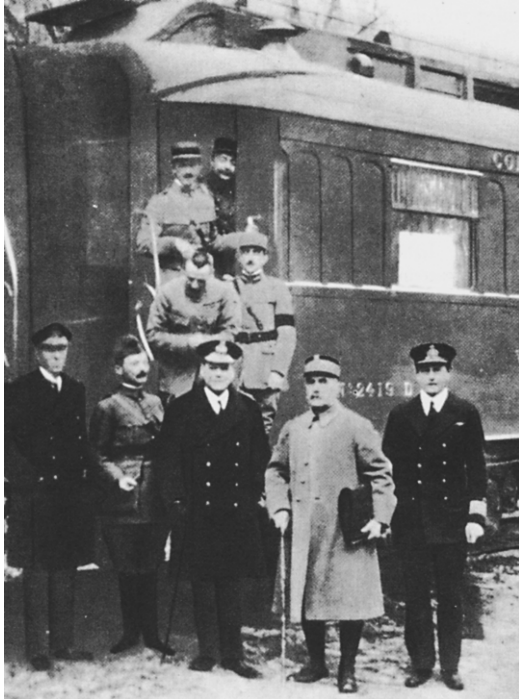
In 1579 sloten de gewesten Gelderland, Holland, Zeeland, Utrecht, Overijssel, Friesland en Groningen zich aaneen en ontstond de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. In 1840 werd Holland gesplitst en ontstonden de provincies Noord- en Zuid-Holland. Tot 1848 werd de provincie geregeerd door mensen van adel en rijke mensen. Vanaf 1848 werden de leden van de Provinciale Staten rechtstreeks door alle inwoners van de provincie gekozen.

Historisch overzicht vanaf 1900 (en de drie verrijksdelen)

Vier bronnen (bron 14 tot en met 17) over de Eerste Wereldoorlog.

bron 14

Wapenstilstand Westfront.

bron 15

Mobilisatie afgekondigd: soldaten op weg naar een vrolijke oorlog.

bron 16

De Amerikanen trekken ten strijde.

bron 17

Aanslag in Sarajevo.

bron 18

Soldaten klaar voor de strijd (1915).

Vier bronnen (bron 19 tot en met 22) over de geschiedenis van Rusland en de Sovjetunie in de 20e eeuw.

bron 19

Door de zuiveringen raakte het Russische leger veel hoge militairen kwijt: 90 procent van de generaals werd doodgeschoten. Deze zuivering was één van de oorzaken waarom het Russische leger sterk verzwakte.

bron 20

Zijn buitenlandse politiek verschilde aanvankelijk nogal van die van zijn voorganger. Hij was wat voorzichtiger en realistischer. Toch werd onder zijn leiding het Warschaupact opgericht en had hij een grote invloed op bepalende gebeurtenissen in de wereld in die tijd en dan met name in Oost-Duitsland.

bron 21

Na de machtsovername werd de regering afgezet en kwam de macht in handen van de nieuwe sovjetregering. De revolutie van arbeiders, soldaten en boeren had gezegevierd. Maar al snel volgde een jarenlange burgeroorlog die veel mensen het leven zou kosten.

bron 22

Onze oorlog tegen de Duitsers kon niet worden gezien als een gewone oorlog tussen twee legers. Het was ook een oorlog van het volk van de Sovjetunie tegen de nazi's. In deze Vaderlandse Oorlog moest iedereen samen vechten tegen deze overheersing.

bron 23

Een affiche van de NSDAP (1937).

vertaling:
Bloed en Bodem

bron 24

Een spotprent over de propaganda van de nazi's.

Toelichting

links: Hitler

rechts: Goebbels (minister van propaganda)

bron 25

Rechters zweren trouw aan Adolf Hitler.

bron 26

Spotprent naar aanleiding van een Duitse oproep aan Nederlanders om te werken in Duitsland (1941).

bron 27

Vertaling van de eerste zin op het bord: 'Plaatsen waar verschrikkelijke dingen zijn gebeurd die wij nooit mogen vergeten.'

Hieronder staan vijf uitspraken:

bron 28

Het staat voor mij vast dat de huidige slechte situatie de schuld is van de Republiek. Ik realiseer mij dat ik me nu met politiek bemoei, maar door de gevaarlijke situatie wordt de economie nadelig beïnvloed en dat is voor ons handelaren een slechte zaak.

bron 29

In de hele wereldgeschiedenis is geen enkel geval bekend van een volk dat eeuwig overheerst wordt. Als het Indonesische volk streeft naar het einde van de overheersing, dan doet het niets anders dan de historische taak vervullen. Dus de roep om vrijheid van de PNI kan nooit onjuist zijn.

bron 30

Het gaat er niet om of Indonesië onafhankelijk zal worden of niet – dat hebben wij allang beloofd – maar in welke structuur en onder welke leiding de nieuwe onafhankelijke staat zal beginnen.

bron 31

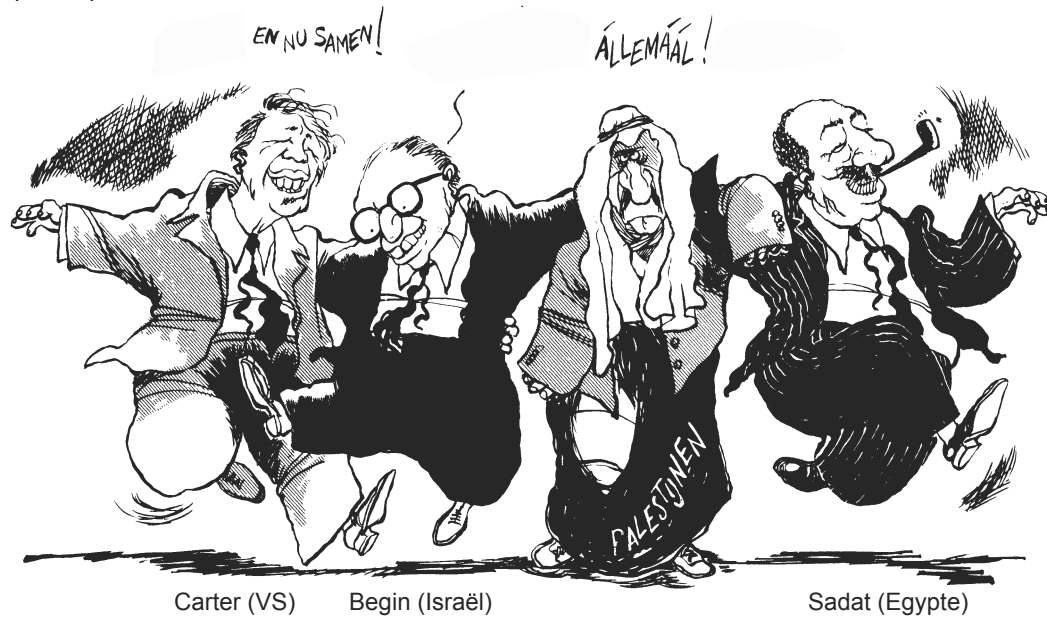
Midden in de prachtige vaderlandse natuur heb ik voor het eerst van mijn leven in de spiegel van Azië gekeken. Men zei mij dat ik mijn eigen volk liefheb en dat ik verlangde naar een vrij Indonesië. Ik besepte dat ik daartoe wel afhankelijk was van de huidige bezetter. Alleen in samenwerking met de Japanners kon een vrij Indonesië tot stand komen.

bron 32

De veroveringsdrang van de bezetter richt zich nu ook op Nederlands-Indië. Wij moeten ons wapenen tegen deze aanval op onze vrijheid. Alle medeburgers roep ik op om mee te helpen in deze oorlog. Het is een plicht richting de koningin en het koninkrijk, richting de Indische gemeenschap en voor uzelf.

bron 33

Deze tekening is gemaakt naar aanleiding van de Camp David-akkoorden (1979).

bron 34

Uit een vergadering van de regering van de Verenigde Staten:

We hebben zes verschillende mogelijkheden:

Optie A: Niets doen.

Optie B: Een afgezant naar Chroesjtsjov sturen met het verzoek de raketten weg te halen.

Optie C: De beide betrokken landen voor de Verenigde Naties laten verschijnen.

Optie D: Een blokkade.

Optie E: Een luchtaanval.

Optie F: Een bezetting.

bron 35

Een beschrijving over een periode na de Tweede Wereldoorlog in Nederland:

Veel jongeren waren in deze jaren werkloos en hadden een vrij negatief beeld van de toekomst. Dat kwam door hun slechte economische positie en de constante dreiging van de Koude Oorlog en de daarbij behorende kernwapenwedloop. Deze dreiging viel uiteindelijk aan het einde van deze periode weg.

bron 36

Belangrijk nieuws.

bron 37

De koningin arriveert op Prinsjesdag.

bron 38

Verkiezingsaffiche voor Colijn.

Toelichting

Onder de prent staat: De lijstaanvoerder der Anti-Revolutionaire Partij; Nummer 1 van lijst 3.

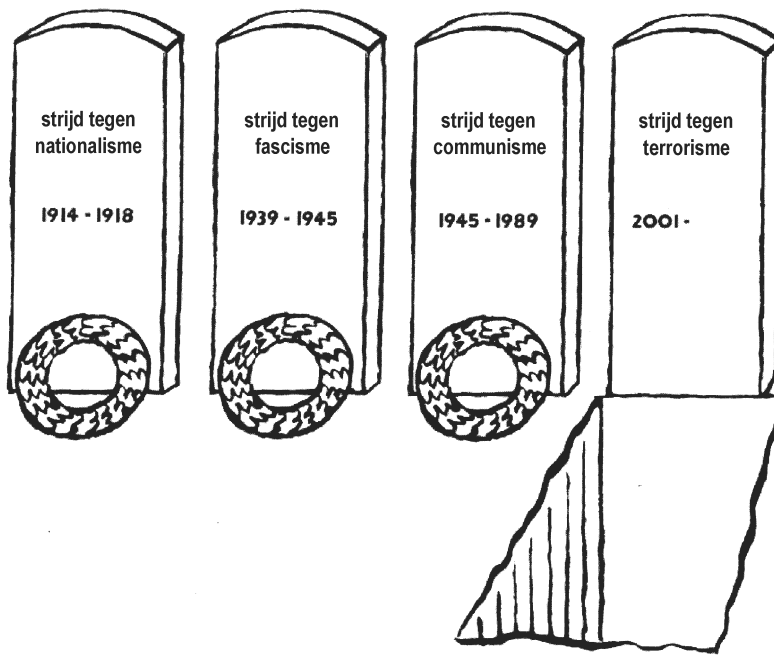
bron 39

Op verkiezingstournee voor Willem Drees.

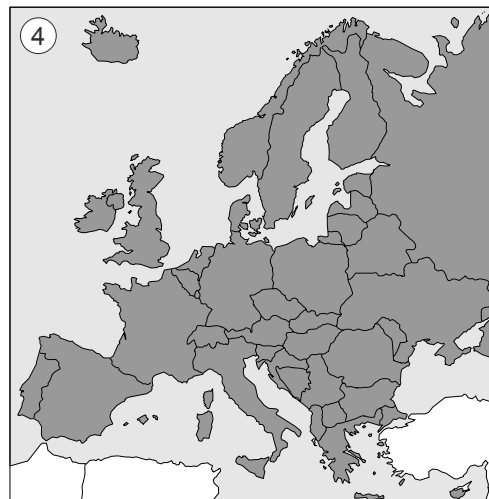
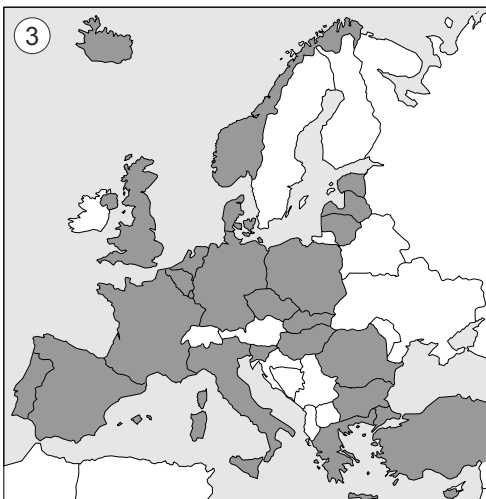
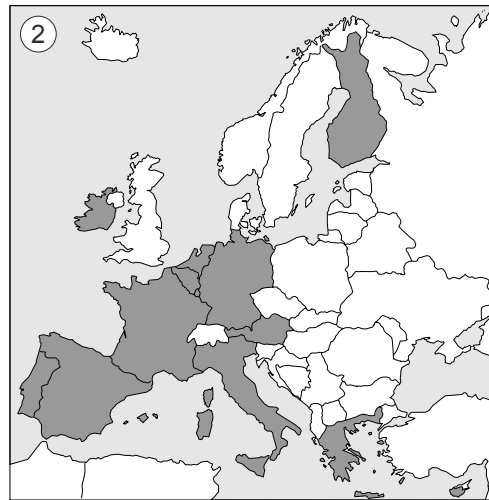
bron 40

De oorlogen van het Westen (2005).

bron 41

Vier kaarten van Europa. De lidstaten van de Europese Unie zijn in donkergrijs weergegeven.

bron 42

De autobus heeft een aanhanger met een gasmotor die op hout loopt.

